

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รายงานสภาพการใช้ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2553

รายงานนี้เป็นไปตามนโยบายของกรมพัฒนาที่ดินที่ต้องการปรับปรุงข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินให้มีความทันสมัยทั้งในรูปของแผนที่ รายงาน และข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและการวางแผนพัฒนา รวมทั้งการแก้ปัญหาการใช้ที่ดิน โดยการปรับปรุงแผนที่สภาพการใช้ที่ดินครั้งนี้จัดทำในขนาดมาตราส่วน 1:25,000 โดยใช้ภาพถ่ายออร์โธรีเป็นฐาน ภาพถ่ายจากดาวเทียม LANDSAT-5 ระบบ TM และภาพถ่ายจากดาวเทียม SPOT 5 ในการปรับปรุงข้อมูล จากแผนที่สภาพการใช้ที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี ปี 2550

ผลการดำเนินการสรุปได้ดังนี้

จังหวัดอุบลราชธานี มีพื้นที่ 9,840,531 ไร่ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 25 อำเภอ 219 ตำบล 2,570 หมู่บ้าน

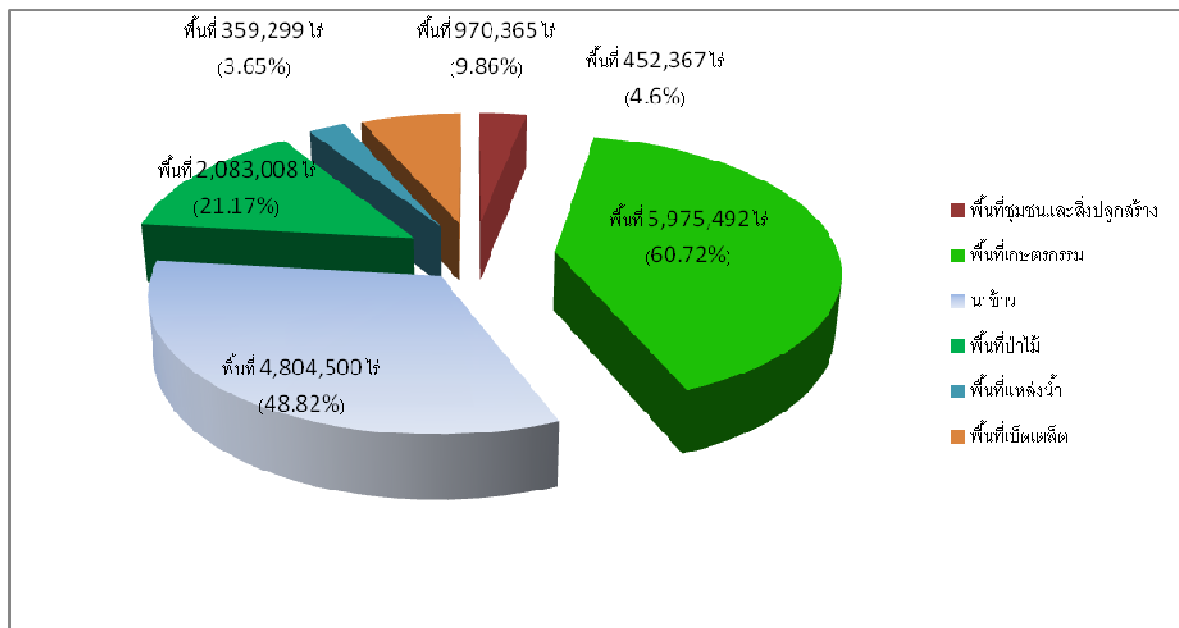
การวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2553

จากการใช้ข้อมูลภาพถ่ายจากดาวเทียมและข้อมูลภาพถ่ายทางอากาศสีร่วมกับการสำรวจภาคสนามเพื่อปรับปรุงแผนที่สภาพการใช้ที่ดินมาตราส่วน 1:25,000 สามารถจำแนกประเภทการใช้ที่ดิน 5 ประเภท คือ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (U) มีพื้นที่ 452,367 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.60 ของพื้นที่ทั้งหมด ประกอบด้วย ตัวเมืองและย่านการค้า หมู่บ้าน หมู่บ้านจัดสรรร้าง สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ ระบบสาธารณูปโภคต่างๆ ได้แก่ สนามบิน โรงงานอุตสาหกรรม ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สนามกอล์ฟ ป่าช้า สถานีบริการน้ำมัน และ สถานที่ร้าง พื้นที่เกษตรกรรม (A) มีพื้นที่ 5,975,492 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 60.72 ของพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นนาข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ยางพารา ยูคาลิปตัส ปาล์มน้ำมัน เป็นต้น พื้นที่ป่าไม้ (F) มีพื้นที่ 2,083,008 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 21.17 ของพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่ ป่าดิบ ป่าผลัดใบ และสวนป่า พื้นที่แหล่งน้ำ (W) มีพื้นที่ 359,299 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.65 ของพื้นที่ทั้งหมด ประกอบด้วย แม่น้ำโขง แม่น้ำชี แม่น้ำมูล ลำซอบาย อ่างเก็บน้ำ หอนง และบ่อน้ำในไร่นา เป็นต้น และพื้นที่เบ็ดเตล็ด (M) มีพื้นที่ 970,365 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.86 ของพื้นที่ทั้งหมด ประกอบด้วย พื้นที่หิน โส่ ไม้ละเมาะ เป็นส่วนใหญ่ของพื้นที่ตามลำดับ ดังแสดงในตารางสรุปสภาพการใช้ที่ดินและแผนภูมิสรุปสภาพการใช้ที่ดินต่อไปนี้

ตารางสรุปประเภทสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดอุบลราชธานี ปี พ.ศ. 2553

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	452,367	4.60
พื้นที่เกษตรกรรม	5,975,492	60.72
นาข้าว	4,804,500	48.82
พื้นที่ป่าไม้	2,083,008	21.17
พื้นที่แหล่งน้ำ	359,299	3.65
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	970,365	9.86
รวม	9,840,531	100.00

ที่มา : ส่วนวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินที่ 2 สำนักนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

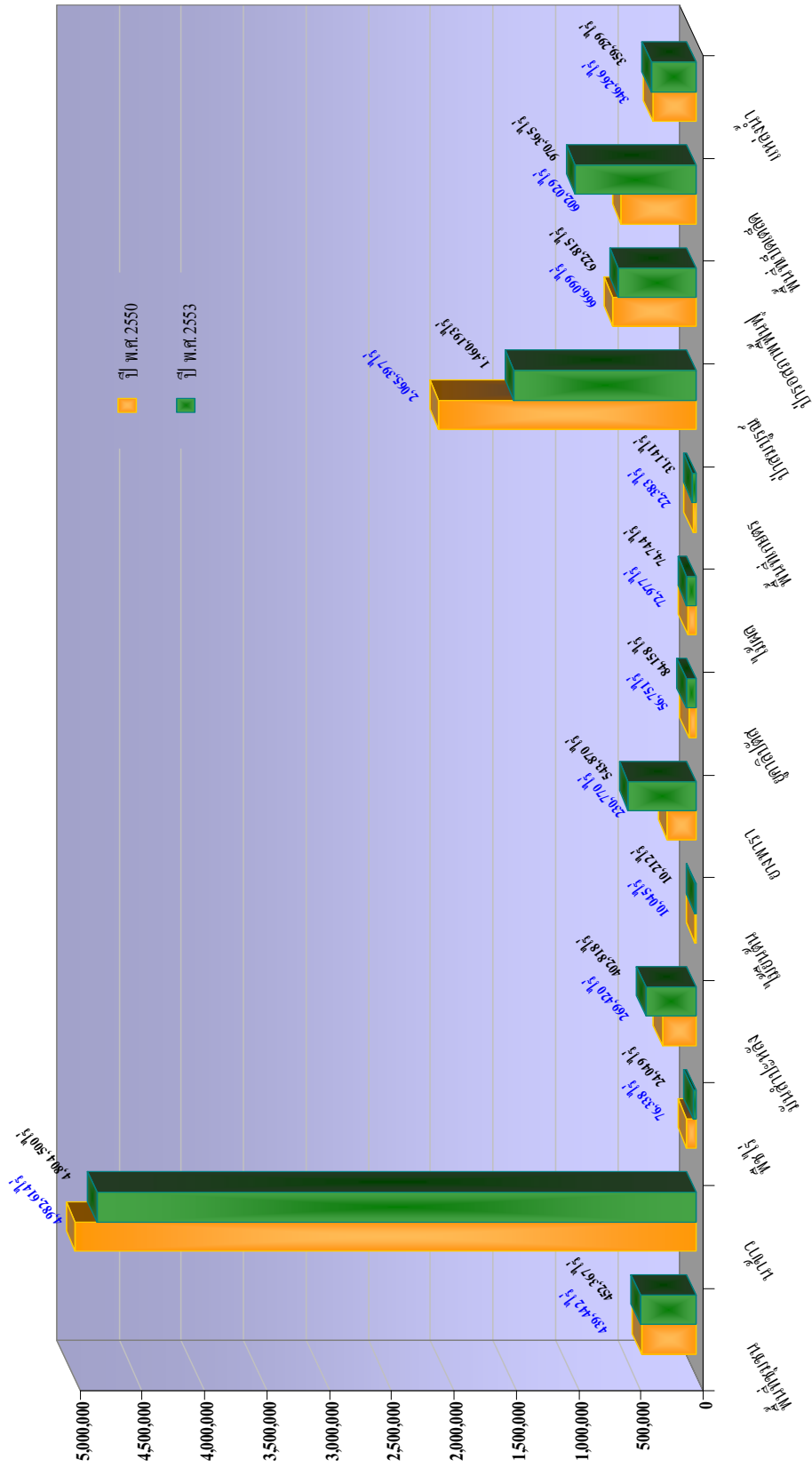
ภาพแผนภูมิสรุปสภาพการใช้ที่ดินของจังหวัดอุบลราชธานี ปี พ.ศ. 2553

การเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้นที่ดิน จังหวัดอุบลราชธานี ระหว่างปี 2550 และปี 2553

การเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้นที่ดิน พบว่าพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่แหล่งน้ำและพื้นที่เบ็ดเตล็ด มีแนวโน้มเพิ่ม ขณะที่พื้นที่ป่าไม้มีแนวโน้มลดลง โดยพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่เปลี่ยนแปลงมาจากพื้นที่นาข้าว พื้นที่ป่ารอสภาพฟื้นฟูและป่าสมบูรณ์ พื้นที่เกษตรกรรมที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มขึ้นของพื้นที่ปลูกยางพารา ยูคาลิปตัส และมันสำปะหลัง ซึ่งเปลี่ยนแปลงมาจากพื้นที่นาข้าว พื้นที่ปลูกพืชไร่ ป่าสมบูรณ์ และพื้นที่เบ็ดเตล็ด พื้นที่ป่าไม้มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องโดยส่วนใหญ่เปลี่ยนเป็นพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง พื้นที่เบ็ดเตล็ดเปลี่ยนไปเป็นพื้นที่ประเภทอื่นๆ ได้แก่ พื้นที่ชุมชน พื้นที่พืชไร่ และพื้นที่ปลูกไม้ผล ทั้งนี้อาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เบ็ดเตล็ดเป็นพื้นที่ประเภทอื่นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ง่าย โดยเฉพาะพื้นที่ลุ่ม และไม่เหมาะสม ซึ่งมักเปลี่ยนเป็นพื้นที่ปลูกบ้านจัดสรร สถานที่ราชการ โรงแรม รีสอร์ท และปั๊มน้ำมัน เป็นต้น

ตารางสรุปการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้นที่ดิน จังหวัดอุบลราชธานี ระหว่างปี 2550 และปี 2553

สัญลักษณ์	ประเภทการใช้นที่ดิน	พ.ศ.2550		พ.ศ.2553		พื้นที่เปลี่ยนแปลง	
		เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
U	- พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	439,442	4.46	452,367	4.60	+ 12,925	+ 2.94
A	- พื้นที่เกษตรกรรม	5,721,298	58.12	5,975,492	60.72	+ 254,194	+ 4.44
A1	- นาข้าว	4,982,614	50.63	4,804,500	48.82	- 178,114	- 3.57
A2	- พืชไร่	345,758	3.51	426,867	4.34	+ 81,109	+ 23.46
A204	- มันสำปะหลัง	269,420	2.74	402,818	4.09	+ 133,398	+ 49.51
A3	- ไม้ยืนต้น	297,566	3.03	638,240	6.49	+ 340,674	+ 114.49
A302	- ยางพารา	230,770	2.35	543,870	5.53	+ 313,100	+ 135.68
A304	- ยูคาลิปตัส	56,751	0.58	84,158	0.86	+ 27,407	+ 48.29
A4	- ไม้ผล	72,977	0.74	74,744	0.76	+ 1,767	+ 2.42
Aอื่นๆ	- พื้นที่เกษตรอื่นๆ	22,383	0.23	31,141	0.32	+8,758	+39.13
F	- ป่าสมบูรณ์	2,065,397	20.99	1,460,193	14.84	- 605,204	- 29.30
F0	- ป่ารอสภาพฟื้นฟู	666,099	6.77	622,815	6.33	- 43,284	- 6.50
W	- พื้นที่แหล่งน้ำ	346,266	3.51	359,299	3.65	+ 13,033	+ 3.76
M	- พื้นที่เบ็ดเตล็ด	602,029	6.15	970,365	9.86	+ 368,336	+ 61.18
∅	รวม	9,840,531	100.00	9,840,531	100.00	-	-

ภาพแผนภูมิสรูปเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสภาพการใ้ทีดินทีมีลักษณะเด่น จังหวัดอุบลราชธานี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ถึง พ.ศ. 2553

การใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ จังหวัดอุบลราชธานี ปี 2553

การวิเคราะห์ครั้งนี้ได้พิจารณาการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ 5 เขต ได้แก่ เขตป่าสงวนแห่งชาติ Zone A E และ C เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตอุทยานแห่งชาติ พบว่า จังหวัดอุบลราชธานีมีพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ 1,799,771 ไร่ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ใน Zone C และ E มีการทำเกษตรกรรมมากที่สุด 719,145 ไร่ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ใน Zone E รองลงมาคือเขตอุทยานแห่งชาติ พื้นที่ 745,181 ไร่ รองลงมาคือ Zone C มีพื้นที่ 29,543 ไร่ และเขตอุทยานแห่งชาติ พื้นที่ 741,181 ไร่ ซึ่งเห็นได้ว่าการบุกรุกส่วนใหญ่อยู่ในป่าสงวน Zone C E และ เขตอุทยานแห่งชาติ ซึ่งเป็นพื้นที่รัฐบาลควรอนุรักษ์ไว้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ดังนั้นรัฐบาลควรมีมาตรการที่เข้มงวดในการเข้าไปใช้ประโยชน์ดังกล่าว

การใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตชลประทานจังหวัดอุบลราชธานี ปี 2553

เขตชลประทานของจังหวัดอุบลราชธานีมีพื้นที่รวม 546,169 ไร่ โครงการชลประทานที่สำคัญ ได้แก่ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำโดมน้อย อ่างเก็บน้ำลำโดมน้อย เขื่อนสิรินธร เป็นต้น การใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตชลประทานพบว่าส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 57.57 ของพื้นที่ชลประทาน โดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นาข้าวมีเนื้อที่ 200,071 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 36.63 ของพื้นที่ชลประทาน พื้นที่ปลูกไม้ผล 92,390 ไร่ หรือร้อยละ 16.92 ของพื้นที่ชลประทาน และพืชสวน 12,627 ไร่ หรือ ร้อยละ 16.92 ของพื้นที่ชลประทาน รองลงมาได้แก่ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง คิดเป็นร้อยละ 32.63 ของพื้นที่ชลประทาน การวิเคราะห์ในครั้งนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านบริหารจัดการน้ำให้ได้ประโยชน์สูงสุดเนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นาข้าวซึ่งต้องการใช้น้ำในปริมาณมาก โดยเฉพาะในฤดูแล้งเนื่องจากเกษตรกรนิยมปลูกพืชนอกฤดู ได้แก่ ข้าวนาปรัง ข้าวโพด และพืชตระกูลถั่ว ดังนั้นรัฐบาลควรมีมาตรการในการกำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ชลประทานเพื่อไม่ให้มีการใช้พื้นที่ผิวดิน ประสงค์ โดยเฉพาะการนำพื้นที่ในเขตชลประทานไปใช้เป็นที่ชุมชนหรือสิ่งปลูกสร้าง

ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ที่ดิน

ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ที่ดินจังหวัดอุบลราชธานีแบ่งเป็น 5 ปัจจัยหลักได้แก่

1. **ปัจจัยด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม** จังหวัดอุบลราชธานีมีพื้นที่ส่วนใหญ่ ประกอบด้วย หินทราย หินทรายแป้ง และหินดินดาน และมีความสูงต่ำของภูเขาและเนินเขา ในการเลือกพื้นที่ที่เหมาะสม พื้นที่นั้นจะต้องปราศจากภัยธรรมชาติ เช่นภัยจากภูมิอากาศ ความลาดชัน น้ำท่วม โรคระบาด สัตว์ป่าประการที่สอง คือ การป้องกันพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากร เช่นพื้นที่เหมาะสมต่อเกษตรกรรม พื้นที่เหมืองแร่ พื้นที่อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า ประการสุดท้าย พื้นที่จะต้องมีการใช้ที่ดินที่เหมาะสมต่อความต้องการ ทั้งความสะดวกสบาย ความพึงพอใจทางสุนทรียภาพ การเข้าถึงยังอาคารต่าง ๆ ได้สะดวกหากพบว่าที่ตั้งที่มีความเป็นไปได้ต่อการพัฒนามากกว่าหนึ่งแห่ง จะต้องมีการลำดับค่าความเหมาะสมตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้เพื่อเลือกพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการพัฒนามากที่สุด

2. **ปัจจัยด้านประชากร** ประชากรของจังหวัดอุบลราชธานีมีอัตราที่เพิ่มขึ้น ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2543 – ปีพ.ศ. 2553 เฉลี่ย 36,408 คน ซึ่งอาจส่งผลโดยตรงต่อการขยายพื้นที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน เนื่องจากจำนวน

ประชากร จะเป็นตัวกำหนดปริมาณการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และเป็นดัชนีที่บ่งชี้ถึงสถานภาพเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ดังนั้นการเพิ่มปริมาณ ประชากรมนุษย์จึงเป็นปัจจัยที่คอยคุกคามคุณภาพของสิ่งแวดล้อม โดยความเป็นจริงจำนวนประชากรจะเพิ่มได้เร็วกว่าความสามารถในการผลิตอาหารเพื่อยังชีพ ทั้งนี้เนื่องมาจากความต้องการกินคืออยู่ดี และจำนวนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติก็ขึ้นอยู่กับจำนวนคนที่ใช้ ดังนั้นเมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้น ความต้องการในปัจจัยต่าง ๆ ก็ย่อมเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย การใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่สูงขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้น เช่น มีความต้องการที่ดินเพื่อปลูกพืชสำหรับบริโภคเองหรือเพื่อขาย ทำให้ต้องตัดไม้ทำลายป่าในพื้นที่ขนาดใหญ่ เพื่อนำพื้นที่นั้นมาเพาะปลูกพืชเพื่อการบริโภคและขาย การตัดไม้ทำลายป่าทำให้พื้นที่ที่เคยชุ่มชื้นกลายเป็นพื้นที่แห้งแล้ง เป็นทะเลทราย ขาดป่าไม้ที่จะช่วยซับน้ำ เป็นต้น

3. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเกษตรจากการเกษตรแบบดั้งเดิมหรือแบบยังชีพไปเป็นการเกษตรเพื่อการค้าอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงตลาดรองรับสินค้าการเกษตรอย่างเพียงพอ การมีพื้นที่และ โครงสร้างพื้นฐานรองรับการพัฒนาการเกษตรอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะ โครงสร้างพื้นฐานที่มีส่วนส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการประกอบกิจกรรมทางการเกษตร เช่น เส้นทางคมนาคม ระบบชลประทาน เป็นต้น การผลิตสินค้าเกษตรเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพราะความต้องการของผู้บริโภคเปลี่ยน เช่น เมื่อ 10 ปีก่อนพืชหลักก็มี ข้าว ข้าวโพด ต่อมาพืชน้ำมัน เช่น ถั่วเหลือง ถั่วลิสง และผลไม้ มีความต้องการมากขึ้น ภายใต้การพัฒนาประเทศผลิตภัณฑ์มวลรวมในจังหวัดอุบลราชธานี (GPP) มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในทุกๆ ปี เฉพาะผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสาขาเกษตรกรรมซึ่งมีส่วนมากกว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสาขาภาคเกษตรกรรม ประมาณ 5 – 6 เท่า มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี 36,317 บาท

4. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี การใช้ที่ดินเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจากการที่เรามุ่งพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ขยายการก่อสร้างปัจจัยพื้นฐาน เช่น ถนน เขื่อน และการเร่งผลิตสินค้าและบริการ ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการผลิตในทางการเกษตร การใช้ปุ๋ยและยาฆ่าแมลงได้ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของคุณภาพของดิน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้เกิดขึ้นจากผลการผลิตทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งมนุษย์ได้คิดดัดแปลงสร้างสรรค์ขึ้นมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และมนุษย์ได้นำเอาวิธีการใหม่ ๆ มาใช้เพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากธรรมชาติ การประดิษฐ์เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องจักรกล และพัฒนาวิธีการทำการเกษตรแผนใหม่ โดยการใช้เครื่องทุ่นแรง การใช้ปุ๋ย การใช้ข้าวพันธุ์ใหม่ เป็นต้น รวมทั้งการพัฒนาทางด้านสารสื่อสารและการขนส่งย่อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ และการทำการเกษตรแบบเพื่อยังชีพที่เรียกว่า “ทำมาหากิน” ก็เปลี่ยนแปลงมาเป็นการทำการเกษตรเพื่อธุรกิจและอุตสาหกรรม ที่เรียกว่า “ทำมาค้าขาย” อนึ่ง ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีทำให้มนุษย์ต้องพึ่งพาอาศัยสิ่งที่มีมนุษย์ประดิษฐ์คิดค้นขึ้น หมายความว่าเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทเหนือชีวิตมนุษย์เองมากขึ้น ทั้งในแง่ของชีวิตมนุษย์เองโดยตรงและในแง่ของสังคมมนุษย์โดยรวม

5. ปัจจัยจากนโยบายภาครัฐ การเปลี่ยนแปลงสู่ระบบการผลิตเพื่อการค้า ทำให้ต้องผลิตตามที่ตลาดต้องการ การแข่งขันที่สูงมากขึ้น ต้องพยายามลดต้นทุน ราคาเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ตามสภาวะตลาด รายได้ของเกษตรกรไม่

แน่นอน ชีวิตความเป็นอยู่เลวร้ายมากขึ้นจากการพึ่งพาระบบตลาด การผลิตเปลี่ยนไปในทิศทางที่เกษตรกรพึ่งพาปัจจัยภายนอกที่ควบคุมไม่ได้มากขึ้น เช่น การค้าองค์กรและการเมืองระหว่างประเทศ เช่น การทำ FTA ทำให้เกษตรกรต้องเลิกปลูกกระเทียม ตลอดจนแผนพัฒนาจังหวัดมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ที่ดิน เช่น การเพิ่มขึ้นของสิ่งก่อสร้าง สถานที่ราชการ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นทำให้มีการสร้างสถานที่ราชการเพิ่มขึ้น การเพิ่มขึ้นของสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เช่น โรงแรม เพื่อสนองนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยว หรือการสร้างโรงงานแปรรูปเพื่อสนองนโยบายการส่งออก นโยบายการส่งเสริมของรัฐ การปรับโครงสร้างการผลิตทางการเกษตรให้สอดคล้องกับโอกาสทางการตลาดโดยกำหนดยุทธศาสตร์ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารของโลกและพืชเศรษฐกิจหลักของประเทศไทยให้ครบวงจร รวมทั้งสนับสนุนการผลิตพืชพลังงาน เช่น ปาล์ม น้ำมัน อ้อย มันสำปะหลัง เพื่อสนับสนุนนโยบายพลังงานทดแทน ราคาของพืชผล ยางพารา มีภาวะการณผลิต ปีการผลิต 2548/2549 โดยมีผลผลิตน้ำยางรวมประมาณ 13,974 ตันต่อปี ซึ่งการเปลี่ยนแปลงชนิดของพืชผลและราคาพืชผลที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. การเพิ่มขึ้นของเขตการใช้ที่ดินภาคเกษตรได้บุกรุกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย รัฐควรมีมาตรการต่อการเพื่อเข้าไปอยู่อาศัย และทำกิน การให้ความรู้แก่เกษตรกรชาวเขาซึ่งมีแหล่งที่อยู่อาศัยและที่ทำกินในบริเวณป่าไม้ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำของประเทศ
2. การใช้ที่ดินในเขตชลประทานยังมีการใช้พื้นที่น้อย ซึ่งในเขตพื้นที่ชลประทานมีพื้นที่ 245,911 ไร่ แต่มีการใช้พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง พื้นที่เกษตร พื้นที่ป่าไม้ และพื้นที่แหล่งน้ำจำนวน 222,903 ไร่ ยังคงมีพื้นที่เหลือ 23,008 ไร่ ที่ใช้ประโยชน์ได้ จึงเห็นควรรีให้หน่วยงานต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการเกษตรในเขตชลประทาน
3. รัฐควรมีนโยบายกำหนดพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลักเพื่อการส่งออก ได้แก่ พืชเศรษฐกิจหลักที่มีอยู่เดิม เช่น ข้าว มันสำปะหลัง และอ้อย และพืชเศรษฐกิจชนิดใหม่ที่นิยมปลูกมากขึ้น เช่น ยางพาราและยูคาลิปตัส มากขึ้น เนื่องจากรัฐบาลมีการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ยางพารา และมีการผลักดันเรื่องพลังงานทดแทนเป็นวาระแห่งชาติ โดยพื้นที่ภาคอีสานมีศักยภาพในการผลิตอ้อยและมันสำปะหลังในระดับสูง และพืชทั้ง 2 ชนิดนี้ก็เป็เป้าหมายสำคัญที่จะนำมาใช้ผลิตเอทานอลทดแทนพลังงานเชื้อเพลิงที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ